

OSOBOWOŚĆ MAKIAWELISTY
I JEGO RELACJE Z LUDŹMI

Lidii i Teofilowi, moim Rodzicom

NR 2597

Irena Pilch

OSOLOWOŚĆ MAKIAWELISTY I JEGO RELAGJE Z LUDŹMI

Redaktor serii: Psychologia
JAN M. STANIK

Recenzenci
KRYSTYNA SKARŻYŃSKA
ANDRZEJ SZMAJKE

Fotografia na okładce Arkadiusz Ziółek: *Pajęczyna*
www.ziolek.pl

Redaktor
MAŁGORZATA POGLÓDEK

Opracowanie graficzne okładki
PAULINA TOMASZEWSKA-GIEPŁY

Redaktor techniczny
BARBARA ARENHÖVEL

Korektor
IRENA TURCZYN

Copyright © 2008 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-1760-1

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 300 + 50 egz. Ark. druk. 17,25.
Ark. wyd. 20,5. Przekazano do łamania w lutym 2008 r.
Podpisano do druku w kwietniu 2008 r. Papier offset.
kl. III, 80 g Cena 32 zł

Łamanie: Pracownia Składu Komputerowego
Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Druk i oprawa: Czerny Marian. Firma Prywatna GREG
Zakład Poligraficzny, ul. Wrocławska 10, 44-100 Gliwice

SPIS TREŚCI

	WPROWADZENIE	9
1.	GENEZA I ISTOTA POJĘCIA „MAKIAWELIZM”	13
1.1.	Makiawelizm jako osobowość manipulatora — geneza konstruktów	13
1.2.	Makiaweliści w świetle pierwszych badań	15
1.2.1.	Różnice w poglądach na naturę ludzką	16
1.2.2.	Różnice w funkcjonowaniu moralnym	16
1.2.3.	Różnice osobowościowe	17
1.2.4.	Różnice w zachowaniu a cechy sytuacji	17
2.	MAKIAWELIZM A RÓŻNICE INDYWIDUALNE	20
2.1.	Motywacja i emocje	20
2.1.1.	Orientacja motywacyjna	20
2.1.2.	Potrzeba osiągnięć	21
2.1.3.	Emocjonalność	22
2.2.	Funkcjonowanie poznawcze	23
2.2.1.	Style poznawcze	23
2.2.2.	Dysonans poznawczy	24
2.3.	Czynnikowe teorie osobowości	25
2.3.1.	Trójczynnikowa struktura osobowości	25
2.3.2.	Pięcioczynnikowa struktura osobowości	26
2.3.3.	Kolisty model stosunków interpersonalnych	27
2.3.4.	Sześcioczynnikowa struktura osobowości	28
2.4.	Pozostałe różnice indywidualne	28
2.4.1.	Makiawelizm a umiejscowienie kontroli wzmocnień	28
2.4.2.	Makiawelizm, dogmatyzm i autorytaryzm	30
2.4.3.	Inteligencja i temperament	30
2.4.4.	Samoocena, samoakceptacja, obraz własnej osoby	32
2.5.	Podsumowanie	33
3.	MAKIAWELIZM A PSYCHOPATOLOGIA I SPOŁECZNE ZACHOWANIE	35
3.1.	Dysfunkcje osobowości	35
3.2.	Problemy interpersonalne	37

3.3.	Psychopatia i narcyzm	38
3.4.	Depresja	40
3.5.	Aleksytymia	41
3.6.	Agresja, przestępczość, samobójstwa	43
3.7.	Seksualność	44
3.8.	Podsumowanie	45
4.	MAKIAWELIZM W KONTAKTACH SPOŁECZNYCH	47
4.1.	Gechy i postawy wpływające na kontakty interpersonalne	47
4.1.1.	Postawy regulujące społeczną wymianę	47
4.1.2.	Obserwacyjna samokontrola	50
4.1.3.	Otwartość	50
4.2.	Komunikacja i wpływ społeczny	53
4.2.1.	Komunikacja i kontakty społeczne	53
4.2.2.	Percepcja społeczna	57
4.2.3.	Wywieranie wpływu.	58
4.2.4.	Uleganie wpływowi	63
4.3.	Makiawelista w grupach	64
4.3.1.	Kooperacja i rywalizacja w grupie	64
4.3.2.	Makiawelista w roli lidera	65
4.3.3.	Makiawelista jako członek zespołu	67
4.3.4.	Makiawelizm w relacjach długoterminowych	68
4.4.	Podsumowanie	69
5.	MAKIAWELIZM A NIEETYCZNE ZACHOWANIE	72
5.1.	System wartości	73
5.2.	Sądy etyczne i tendencje behawioralne	74
5.3.	Nieetyczne zachowania w badaniach eksperymentalnych	79
5.3.1.	Oszustwo	79
5.3.2.	Kłamstwo	80
5.4.	Kłamstwo i oszustwo w życiu codziennym	83
5.5.	Podsumowanie	84
6.	MAKIAWELIZM W BADANIACH INTERDYSCYPLINARNYCH: EKONOMIA, BIOLOGIA EWOLUCYJNA I TEORIA GIER.	87
6.1.	Makiawelizm a ekonomiczna teoria zachowań ludzkich	87
6.2.	Makiawelizm a biologia i psychologia ewolucyjna	89
6.3.	Makiawelizm a teoria gier	92
6.4.	Makiawelizm w badaniach ewolucyjnych	95
6.5.	Makiawelizm w badaniach w ramach teorii gier	97
6.6.	Podsumowanie	99
7.	MAKIAWELIZM W ORGANIZACJI	101
7.1.	Makiawelista jako przywódca.	101
7.2.	Makiawelista jako członek organizacji	107
7.2.1.	Postawy i zachowania zagrażające organizacji	107
7.2.2.	Sukces w pracy zawodowej, satysfakcja i koszty pracy	110
7.2.2.1.	Makiawelizm a miary sukcesu w pracy zawodowej.	111

7.2.2.2.	Czynniki modyfikujące związek makiawelizmu z efektywnością pracy	113
7.2.2.3.	Koszty pracy	114
7.3.	Makiawelista jako negocjator	115
7.4.	Podsumowanie	116
8.	MAKIAWELIZM DZIECIĘCY.	119
8.1.	Uwarunkowania makiawelizmu dziecięcego	119
8.2.	Makiawelizm dziecięcy w badaniach empirycznych.	122
8.3.	Podsumowanie	125
9.	POMIAR I RÓŻNICE W POZIOMIE MAKIAWELIZMU	127
9.1.	Pomiar makiawelizmu	127
9.1.1.	Konstrukcja skal Mach	127
9.1.2.	Problemy związane z pomiarem makiawelizmu za pomocą skal Mach	128
9.1.3.	Pozostałe narzędzia do mierzenia makiawelizmu	131
9.2.	Poziom makiawelizmu a różnice społeczno-demograficzne i kulturowe	132
9.2.1.	Makiawelizm a wiek.	132
9.2.2.	Makiawelizm a płeć.	133
9.2.3.	Makiawelizm a różnice kulturowe	135
9.3.	Podsumowanie	136
10.	MAKIAWELIZM W ZWIĄZKU PRZYJACIELSKIM – BADANIA WŁASNE	137
10.1.	Makiawelizm jako dyspozycja a właściwości bliskich związków interpersonalnych	137
10.1.1.	Wprowadzenie	137
10.1.2.	Dyspozycje indywidualne a właściwości bliskich związków interpersonalnych	138
10.1.3.	Właściwości bliskiego związku interpersonalnego	139
10.2.	Problem i hipotezy	142
10.3.	Grupa badana i metoda	147
10.3.1.	Uczestnicy.	147
10.3.2.	Procedura	147
10.3.3.	Narzędzia badawcze	147
10.4.	Wyniki i dyskusja	152
10.4.1.	Część 1. Oceny „sieci przyjaźni”	152
10.4.1.1.	Relacje między wskaźnikami dyspozycji osobowościowych w parach przyjaciół	152
10.4.1.2.	Relacje między ocenami „sieci przyjaźni”	153
10.4.1.3.	Makiawelizm a oceny „sieci przyjaźni”.	154
10.4.1.4.	Relacje między ocenami wybranej przyjaźni w parach przyjaciół (dokonywanymi w tabeli Lista Przyjaźni)	156
10.4.1.5.	Makiawelizm a oceny wybranej przyjaźni (dokonywane w tabeli Lista Przyjaźni)	158
10.4.1.6.	Relacje między dyspozycjami osobowościowymi a ocenami „sieci przyjaźni” i ocenami wybranej przyjaźni (dokonywanymi w tabeli Lista Przyjaźni)	160

10.4.2.	Część 2. Oceny wybranej przyjaźni	160
10.4.2.1.	Wsparcie w związku przyjacielskim	160
10.4.2.2.	Wpływ i kontrola w związku przyjacielskim	163
10.4.2.3.	Satysfakcja, atrakcyjność partnera, zaufanie i otwartość	166
10.4.3.	Osobowościowe predyktory ocen wybranej przyjaźni — analiza regresji	168
10.4.4.	Oceny wybranej przyjaźni w grupach osób o różnych profilach osobowości — analiza skupień	176
10.5.	Makiawelizm a związki przyjacielskie — podsumowanie	180
11.	MAKIAWELIZM W ZWIĄZKACH MAŁŻEŃSKICH — BADANIA WŁASNE	185
11.1.	Wprowadzenie	185
11.2.	Problem i hipotezy	187
11.3.	Grupa badana i metoda	189
11.3.1.	Uczestnicy i procedura.	189
11.3.2.	Narzędzia badawcze	190
11.4.	Wyniki i dyskusja	191
11.4.1.	Makiawelizm, satysfakcja i zachowania komunikacyjne — relacje między zmiennymi	191
11.4.2.	Makiawelizm, staż małżeński i satysfakcja z małżeństwa — model 1.	194
11.4.3.	Makiawelizm, staż małżeński i zachowania komunikacyjne w samoocenie małżonków — model 2.	197
11.4.4.	Makiawelizm, staż małżeński i zachowania komunikacyjne w ocenie partnera — model 3.	200
11.5.	Podsumowanie	205
12.	MAKIAWELIZM A POMAGANIE, ODWZAJEMNIANIE SIĘ I PRECEPGJA PODOBIEŃSTWA DO INNYCH LUDZI — BADANIA WŁASNE.	207
12.1.	Problem i hipotezy	207
12.2.	Grupa badana i metoda	210
12.2.1.	Uczestnicy i procedura	210
12.2.2.	Narzędzia badawcze	211
12.3.	Wyniki i dyskusja	213
12.3.1.	Gotowość do pomagania	213
12.3.2.	Gotowość do odwzajemniania się	217
12.3.3.	Podobieństwo.	219
12.4.	Podsumowanie	226
13.	MAKIAWELISTA WŚRÓD INNYCH LUDZI — PODSUMOWANIE	229
	ANEKS	235
	BIBLIOGRAFIA	241
	INDEKS OSOBOWY	263
	Summary	271
	Zusammenfassung.	274

WPROWADZENIE

Między tym, co dzieje się na świecie, a tym, co się dzieć powinno, zachodzi tak wielka różnica.
Należy więc być lisem, aby się poznać na sieciach,
i lwem, aby odstraszać wilków.

N. MACHIAVELLI: *Książę*, s. 66 i 76.

Już prawie czterdzieści lat minęło od czasu, gdy Richard CHRISTIE i Florence GEIS opublikowali *Studia nad makiawelizmem* (1970), owoc kilkunastoletniej pracy badawczej zespołu ludzi, która miała na celu charakterystykę zachowania osób reprezentujących syndrom osobowości makiawelicznej. Książka ta, a jeszcze bardziej utworzone przez Christiego narzędzia do pomiaru makiawelizmu — skale Mach — wzbudziły zainteresowanie psychologów społecznych, czego skutkiem była duża liczba poświęconych tej problematyce badań empirycznych. Zainteresowanie makiawelizmem — takim, jakim opisali go Christie i Geis — utrzymuje się do dziś zarówno wśród badaczy, psychologów praktyków, jak i szerokiego grona odbiorców. Dzieje się tak dlatego, że problem wywierania wpływu i ulegania wpływowi oraz ścierania się w naszym życiu tendencji do współpracy z innymi, a także do wykorzystywania innych ludzi dla osiągnięcia egoistycznych celów pozostaje jednym z najważniejszych problemów społecznego współżycia. Osobowość manipulatora oraz jego oszukańcze taktyki wpływu z jednej strony budzą moralny sprzeciw i potępienie, z drugiej — przyciągają uwagę i fascynują.

Mimo głosów krytycznych, odnoszących się zarówno do koncepcji, jak i narzędzia, myśl Christiego w zasadzie nie podlegała znaczącym modyfikacjom, a Mach IV jest nadal najczęściej używaną miarą makiawelizmu. Szczególnie w ostatnim dziesięcioleciu makiawelizm budził zainteresowanie badaczy z psychologią społeczną niezwiązanych: biologów ewolucyjnych, psychologów klinicznych, badaczy postaw etycznych i zachowań w organizacji. Mimo że dyskusji na ten temat w zasadzie nie

prowadzono, zgromadzone w ciągu kilkudziesięciu lat wyniki badań, dodając do wykreowanego przez Christiego obrazu makiawelisty nowe właściwości, zmieniły niepostrzeżenie jego wymowę i znaczenie. Od czasu artykułu FEHR, SAMSOM i PAULHUSA (1992), podsumowującego wyniki dwudziestu lat badań nad makiawelizmem, publikowanych po 1970 roku, nie próbowano zebrać w całość nagromadzonych informacji. Zdarza się więc, że badacze — także publikujący w USA, kraju Richarda Christiego — nie są w stanie ogarnąć całości tego dorobku, co przeszkadza w poprawnym przygotowaniu badań. Pierwszym celem tej książki jest więc zebranie rozproszonych informacji, by przedstawić je polskiemu czytelnikowi, zainteresowanemu osobowością manipulatora: badaczowi chcącemu planować własne badania z makiawelizmem jako jedną ze zmiennych, praktykowi zastanawiającemu się nad wpływem makiawelizmu pracowników, pacjentów czy uczniów na grupę, której są członkami, czy wreszcie czytelnikowi szukającemu po prostu odpowiedzi na pytanie, kim są makiaweliści, co ich wyróżnia, jak radzą sobie w życiu.

Pierwsza część książki przedstawia portrety makiawelisty i niemakiawelisty, nakreślone na podstawie rezultatów pięćdziesięcioletniej pracy badaczy. W rozdziale pierwszym przedstawiam genezę pojęcia „makiawelizm” i podstawowe cechy osobowości makiawelicznej. Kolejne rozdziały są próbą zebrania dostępnej, pochodzącej z badań empirycznych wiedzy na temat makiawelizmu. Rozdział drugi poświęcony jest związkom makiawelizmu ze zmiennymi o charakterze różnic indywidualnych — prezentuje różnice w funkcjonowaniu poznawczym, emocjonalnym i motywacyjnym osób o różnym poziomie makiawelizmu oraz powiązania makiawelizmu z dyspozycjami osobowościowymi, temperamentem i inteligencją. W rozdziale trzecim przedstawiam argumenty świadczące o związkach makiawelizmu z psychopatologią i różnymi formami aspołecznego zachowania. Makiawelizm jest właściwością przejawiającą się przede wszystkim w kontaktach z innymi ludźmi — rozdział czwarty opisuje więc specyfikę tych kontaktów: komunikowanie się, percepcję społeczną, wywieranie wpływu, rywalizację, pracę grupową i przewodzenie grupie. Rozdział piąty stanowi próbę odpowiedzi na pytanie, do jakiego stopnia makiawelizm może być utożsamiany z niską wrażliwością etyczną i nieetycznymi zachowaniami: kłamaniem i oszukiwaniem.

Koncepcję Christiego krytykowano za brak szerszych ram teoretycznych, co uniemożliwia skuteczną integrację wyników badań empirycznych. W rozdziale szóstym przedstawiam propozycje nadania owych ram dzięki umiejscowieniu badań nad makiawelizmem w ramach biologii ewolucyjnej, lub też ekonomicznej teorii zachowań. Pierwsza z tych propozycji, zgłoszona przez WILSONA, NEARA i MILLERA (1996), jest szczególnie in-

interesująca — zaowocowała już pierwszymi badaniami prowadzonymi w ramach ewolucyjnej teorii gier.

Podstawowe praktyczne zastosowanie koncepcji makiawelizmu dotyczy jego wpływu na zachowania ludzi w organizacji. Rozdział siódmy stanowi prezentację poglądów na przydatność osób makiawelicznych w roli przywódcy oraz konsekwencje postawy makiawelicznej w miejscu pracy — rozpatrywane z punktu widzenia pracownika i zatrudniającej go organizacji.

Choć wiemy sporo o skutkach postawy makiawelicznej, niewiele mamy informacji na temat jej uwarunkowań. Rozdział ósmy — poświęcony temu właśnie problemowi — przedstawia hipotezy wyjaśniające mechanizmy kształtowania się postawy makiawelicznej u dzieci i prezentuje wyniki badań nad makiawelizmem dziecięcym. Natomiast rozdział dziewiąty poświęcony jest pomiarowi makiawelizmu — zawiera omówienie konstrukcji skal Mach, problemów, jakich przysparza ich stosowanie, a także różnic w poziomie makiawelizmu związanych z wiekiem, płcią i kulturą.

Temat makiawelizmu w bliskich związkach interpersonalnych nie był przedmiotem systematycznych dociekań, mimo że z samej charakterystyki syndromu wynika, że makiawelista może mieć w tej sferze życia problemy — nie tyle z nawiązywaniem relacji, ile z jej pogłębianiem i pielęgnowaniem. Zapewne przyczyną małego zainteresowania badaczy tą problematyką jest jej mniejsze znaczenie praktyczne — w przeciwieństwie do badań nad przywództwem, czy też decyzjami etycznymi konsumentów, wyniki takich badań nie nadają się do szybkiego i bezpośredniego wykorzystania w praktyce społecznej. Mimo to temat ten wydaje się bardzo ważny i godny uwagi — jeśli ograniczenia makiawelistów, dotyczące funkcjonowania w bliskich związkach interpersonalnych, zostaną empirycznie potwierdzone, wynik ten stanowił będzie kolejny, być może rozstrzygający argument przeciwko kształtowaniu czy popieraniu postawy makiawelicznej. Wbrew pozorom, w dłuższym czasie nie zapewnia ona sukcesu — nawet w pracy zawodowej, nie sprzyja także zdrowiu psychicznemu, nie przynosi też korzyści grupie, której makiawelista jest członkiem, nie służy więc ani grupie, ani jednostce.

Przedstawione w książce badania własne łączy problem wpływu makiawelizmu na funkcjonowanie w bliskich związkach interpersonalnych. Tematem badania pierwszego, którego wyniki zaprezentowałam w rozdziale dziesiątym, były relacje między makiawelizmem a właściwościami przyjaźni. Rozdział jedenasty prezentuje badanie drugie, stanowiące analizę związków między poziomem makiawelizmu małżonków i zadowoleniem z małżeństwa oraz zachowaniami komunikacyjnymi partnerów. W rozdziale dwunastym przedstawiam wyniki badania trzeciego, poświęconego powiązaniom poziomu makiawelizmu osoby z jej postawami i ocenami,

ważnymi w społecznej wymianie, dotyczącymi pomagania, odwzajemniania się i percepcji podobieństwa do innych ludzi, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do osób pozostających z osobą badaną w relacji bliskości. Zakończenie jest próbą podsumowania — włączenia do wizerunku makiawelisty nowych, wynikających z opisywanych badań, elementów oraz nakreślenia perspektywy dalszych badań.

Pragnę serdecznie podziękować Osobom, które udzieliły mi pomocy i wsparcia w trakcie realizacji tej pracy.

Pani Profesor Krystynie Skarżyńskiej i Panu Profesorowi Andrzejowi Szmajke dziękuję za wnikliwe recenzje oraz za uwagi krytyczne, które stanowiły ważną pomoc w przygotowaniu ostatecznej wersji tej pracy. Dziękuję także za życzliwe słowa, niezwykle dla mnie cenne, pozwalające mi uwierzyć w sensowność moich wysiłków.

Pani Profesor Zofia Ratajczak oraz Pani Profesor Katarzyna Popiołek są osobami, bez których nie powstałaby ta książka. Kierując się opinią Pani Profesor Zofii Ratajczak, podjęłam temat osobowości makiawelicznej; bardzo ważne było dla mnie przekonanie, że moja praca zyskuje Jej życzliwość i poparcie. Pani Profesor Katarzyna Popiołek w całym okresie pracy nad książką udzielała mi bardzo skutecznie wsparcia emocjonalnego i rzeczowego. Jej wiara w moje możliwości dodawała mi pewności siebie, a Jej wyrozumiałość pozwoliła mi na koncentrację wysiłków na tym jednym celu.

INDEKS OSOBOWY*

- Abramson E.E. 22, 41
Acitelli Linda K. 140
Adler Alfred 36
Ahmed S.M.S. 129
Al-Khatib Jamal A. 77, 135
Allen J.S. 97
Allen Terre H. 53, 131
Allsopp John 14, 25, 26, 36, 57, 98, 131, 133
Al-Rafee Sulaiman 75
Altemeyer Bob 30
Alterman Arthur 39
Ames Mitzi 134
Ames Susan 134
Anderson Howard N. 50
Andreou Eleni 121, 123
Angie Amanda 103, 104
Arbach Dima 76, 216
Archer Richard L. 138, 152
Aron Artur 140, 149
Aron Elaine N. 140, 149
Aryee Samuel 62
Ashkanasy Neal M. 105, 106
Ashton Michael C. 28, 39, 40
Aziz Abdul 131
- Badzinski D.M. 188
Bakir Bilal 40
Barber Nigel 96, 134, 208
Barbuto John E., Jr. 59
Barnett Mark A. 22, 41, 123, 200, 207
Baumeister Roy F. 137
Beck Aaron 40
- Becker Gary S. 87, 88
Becker Jennifer A.H. 107, 207
Bedeian Artur G. 48, 219
Bedell Katrina 103, 104
Bell Nancy J. 50
Berg John H. 138, 152
Berger E.M. 148
Berry Diane S. 138, 139, 153, 156, 171, 182
Berscheid Ellen 137, 140
Besser Avi 61
Beu Danielle S. 76, 211
Beyerlein Michael 60
Biberman Gerald 28
Biggers Julian L. 21, 54
Blair R. James R. 125
Blumstein Philip W. 55, 56
Bochner Arthur P. 61
Bogart Karen 24, 25, 79
Bohem Virginia 18
Bolino Mark C. 60, 61
Booth Alan 186
Booth Alexandra 22, 41, 42, 143, 207, 228
Boster Franklin J. 29, 30, 129
Bradbury Thomas N. 185, 187
Bradley Mike T. 81
Bragh John A. 47, 207, 219
Braginsky Dorothea D. 81, 119, 120, 122
Brannon Linda 138, 155, 172, 181, 186, 196
Bratko Denis 25, 32
Braun-Gałkowska Maria 185

* Indeks nie obejmuje *Bibliografii*.

- Breen Lawrence J. 29
Brewer R. Marilynn 51
Brooks Bradley W. 115
Broughton Ross 27, 61
Brown Barbara B. 52, 53, 133, 141
Brown Eva C. 52, 53, 133, 141, 145
Brumbach Barbara H. 95, 130
Bryne Richard W. 89, 96
Buckley M. Ronald 76, 211
Buhrmester Duane. 142
Bull Ray 83
Burch Steven 63, 145
Burgoon Michael 54, 63, 145
Burks Stephen V. 99, 207
Burnett John J. 134
Buss David M. 88, 90
Butle J.C. 32, 49
Byravan A. 26
- Calvette Esther 50, 129
Camacho Zenaido 49
Capobianco Anthony 138
Carpenter Jeffrey P. 99, 207
Casillas Alex 185
Caughlin John P. 187
Cavico Frank J. 135
Cederblad Marianne 186
Chan Andrew 77
Chay Yue Wah 62
Chępa Stanisław 74
Chen Serena 47, 207, 219
Cherulnik Paul D. 31, 58
Cheung Chau-Kiu 74, 211
Chonko Lavrence B. 110–112, 132–134, 182
Chrisjohn Roland D. 22, 41, 49, 207
Christie Richard 9, 10, 13–18, 21, 22, 27, 30, 33–35, 38, 46, 54, 65, 69–72, 82, 84–86, 91, 102, 110, 111, 113, 115, 119–122, 127–129, 131–133, 135, 137, 141, 148, 159, 181, 188, 199, 208, 209, 211, 216, 217, 219, 228–130, 232
Christoffersen David 36
Cialdini Robert B. 208, 209, 218
Cieślak Roman. 141, 142
Cizek Gregory J. 84
Clark Margaret S. 182, 184
Cody Michael J. 58, 81, 129, 130
Cooper Colin 26, 30
Cooper Sloan 79
- Corbitt Elizabeth 39
Corral Susana 50, 129
Corte Victoria 50
Costa Paul T. 26, 27, 148
Cotterell Norman 48
Cronan Timothy 75
Cross S.E. 182, 186, 196
Crotts J.C. 131
Cyriac K. 77
Czerniawska Mirosława 32, 73, 74
- Dangelo Frank 29, 110, 113
Dasborough Marie T. 105, 106
Dawkins Richard 93
Deaux Kay 181, 186
Debrah Yaw A. 62
Deci Edward L. 20
Delia Jesse G. 23
Deluga Ronald J. 101–103, 106
DePaulo Bella M. 81, 83, 84
Detwiler F.R.J. 26
Dharmaraj Raj 77
Dickson Marsha A. 77
Dien Dora Shu-Fang 119, 120
Dietch J.E. 51, 53, 133, 141
Dingler-Duhon Melissa 52, 53, 133, 141
DiSalvo Vincent 61
Dobie K. 135
Domelsmith D.E. 51, 53, 133, 141
Dovidio J.F. 208
Draheim Szymon E. 22, 121, 124, 125, 131, 178
Drory Amos 60, 66
Drwal Radosław 26, 73, 129
Duffey Nelda S. 50
Dwyer Diana 137, 172, 208, 226
- Effertz Britt 134
Egan Vincent 26, 40
Eisenberg E. 30
Eisenberg Robert 48
Ekman Paul 72, 82, 83
Elenkov D.S. 135
Elias A. 142
Epstein Gilda F. 24
Ezline Ralph V. 81, 122
Eysenck Hans J. 14, 25, 26, 36, 98, 123, 131, 133
Eysenck Sybil B.G. 14, 25, 26, 36, 98, 131, 133

- Falbo Toni 57, 58, 142
Farmer Steven M. 59, 60
Fedor Donald B. 59
Fehr Beverley 10, 14, 21–23, 26, 28, 30,
39, 43, 128–130, 141, 142, 181, 187,
199
Fekken G. Cynthia 22, 41, 49, 207
Figueredo Aurelio J. 95, 130
Fitzpatrick M.A. 188
Flachmeier L.C. 23
Fleischman Gary 32
Fletcher Clive 59
Flett Gordon L. 61
Flynn Sharon 80
Fontana Alan F. 62
Forgas Joseph P. 116
Fowers Blaine J. 190
Fraedrich John 110, 111, 121
Frank Mark G. 82
Fry William R. 54, 115
Fujisawa Hitoshi 119, 120
Furman Wyndol 142
- Gable Myron 29, 110, 113, 182
Galinski Adam D. 130
Galli Ida 22, 28, 29
Gaul Marek 191
Geis Florence 9, 14–18, 21, 22, 25, 27,
30, 33–35, 46, 54, 57, 64–66, 69–72,
79, 82, 84–86, 91, 102, 110, 111, 113,
115, 119, 122, 127, 132, 135, 137,
141, 148, 159, 181, 188, 199, 208,
209, 211, 216, 217, 219, 227–229
Geist Robert L. 185
Gemmill Gary R. 110, 114
Gerbing David W. 29, 30, 129
Gilbert David G. 185
Gilbertson Diana 30, 77, 109
Gleason James M. 66
Glenwick David S. 123
Gluskinos Uri M. 66
Gollwitzer Mario 76, 216
Goodman Jodi S. 59
Gotesdyner Harry 67
Gozna Lynsey F. 83
Graham John H. 101–111
Grams Wynette C. 59, 142
Granitz Neil A. 76
Greenhalgh Leonard 115
Greenwald Harold A. 38
- Griffith James 38
Grzelak Janusz 51, 92
Gumpert Peter 81, 122
Gunthorsdottir Anna 97–99, 207
Gupta Manjula D. 120, 121
Gurtman Michael B. 22, 37, 61
Guterman Stanley 119
Guy Rebecca F. 52, 53, 133, 141, 145
- Hafner R. Julian 186
Hagen Edward H. 134
Haig Jeffrey 185
Hakstian A. Ralph 38
Hannum Thomas E. 38
Hansson Kjell 186
Hare Robert D. 38, 39
Harmon Harry A. 132
Harms P. 26, 31
Harpur Timothy J. 31
Harrell W. Andrew 43, 79, 80, 94
Harrison Allison W. 60
Hartnagel Timothy 79, 94
Harvey Michael G. 76, 211
Hatfield John B. 48
Hawley Patricia H. 125
Heisler W.J. 110, 114
Hemphill D.J. 68
Henik Erika 76
Hess Nicole C. 134
Hewitt Paul L. 61
Hickley Carole B. 81, 122
Higgins Margaret 23
Hochwarter Wayne A. 60
Hollander Edwin P. 66
Hollon Charles J. 110, 113, 114
Horney Karen 49, 68, 115
Hornowska Elżbieta 213
House R.J. 104, 105
Houts Renate M. 187, 206
Howell J.M. 104, 105
Hren Darko 130
Hubbard Brock 175, 185
Huber V. 115
Hunt Shelby D. 110–115, 132–134, 182
Hunter John E. 29, 30, 129
Hunter Samuel 103, 104
Huseman Richard C. 48
Hussong Andrea 142, 150, 151,
Huston Ted L. 187, 206
Hutto Doris B. 31, 58

- Ickes William 50
Ickinger William J. 54
Ivanišević R. 130
- Jacobs W. Jake 95, 130
Jaffe Eugene D. 67
Jakobwitz Sharon 26, 40
Jakubik Andrzej 36, 43
Janisse Michael P. 81
Jarymowicz Maria 14, 178
Jay Antony 101
Johnson David R. 186
Johnson-George Cynthia 151
Johnston L.K. 23
Jonas Thomas 61
Jones Diane C. 140
Jones G.E. 76, 211
Jones Robert E. 67
Jones Warren H. 22, 51, 53
Jostock Ursula 134
- Kanekar Suresh H. 75
Karney B. 185, 187
Karpman Ben 38
Kashy Deborah A. 83, 84
Katz Barry 110
Kavanagh M.J. 76, 211
Kaźmierczak Maria 190
Kenny David A. 51, 52, 141
Kenrick Douglas T. 208
Keogh Edmund 26, 122, 124
Kidd Aline H. 134
Kiecolt-Glaser Janice K. 185
King Wesley C., Jr. 48, 219
Kirsner Beth R. 95, 130
Kite Mary 181, 186
Klein Carolin 61
Kline Paul 26, 30
Klohn K.I. 81
Klohn Eva C. 185
Knee C. Raymond 140
Knežević J. 130
Kopelman Richard E. 40
Krampen Günter 134
Kraut Robert E. 120–122
Król Tadeusz Z. 129
Kuczyńska Alicja 147, 189
Kum Doreen 77, 78
Kumar Kamalesh 60
Kuo Hwang Kwang 129, 135, 136
- Latif David A. 75
LaTorre Ronald A. 40
Laux Lila F. 49
Leary Mark R. 137
Lee Kiblom 28, 39, 40
Lee-Chai Annette Y. 47, 207, 219
Lehmann Stanley 129
Leone Christopher 50
Lepper Mark R. 24
Leung Paul 77
Levenson Hanna 28
Leventhal Ellen 82
Levy Marguerite 25, 57, 64, 79, 227
Lewin J. 65, 148
Lewin W.C. 65
Lichtenstein Paul 186
Linton Daniel K. 96
Lipkus Isaac 54, 139, 203
Lipman-Blumen Jean 106
Littorin Patrick 22, 41, 43, 143, 200
Lombardi Donald 63, 145
Lopes Joana 59
Lorimor R.J. 49
Lumpkin J.R. 77, 135
- Machiavelli Niccolo 9, 14–16, 80, 101, 106, 136, 230
Machowski Andrzej 191
Macrosson W.D. 68
Madonna Stephen 50
Maes Jürgen 76, 216
Malawski Marcin 92
Marcus Bernd 108, 110
Marcus H.R. 182, 186, 196
Maroldo G.K. 23
Marsella Antony J. 129, 135, 136
Marsh Nicholas R. 23
Martin Carol L. 27, 61
Martinez D.C. 129, 130
Marušić A. 130
Marušić Iris 25, 32, 130
Marušić M. 130
Maslyn John M. 59, 60
Mason E. Sharon 48, 77, 131, 219
May Jon 26, 30
May K. 131
Mayer J.L. 23
Maynard Smith John 93, 177
Mazur Marzena 93, 133
McAdams D.P. 140

- McCabe Kevin 97–99, 207
 McCrae Robert R. 26, 27, 148
 McCroskey James C. 55, 67, 131
 McCutcheon Lynn E. 56
 McGhee Paul E. 50
 McHoskey John W. 14, 20, 21, 35, 36, 38–40, 44, 45, 137, 143, 145
 McLaughlin Barry 23
 McLaughlin M.L. 81
 McLeod Emily 40
 Mealey Linda 64, 144
 Medvene Louis J. 141
 Meeks J. 131
 Merrill Joseph M. 49
 Messick David M. 51
 Meyer Heinz-Dieter 98
 Miesing Paul 108
 Miles Edward W. 48, 219
 Miller Lynn C. 51, 52, 138, 141, 152
 Miller Ralph R. 10, 14, 30, 58, 68, 69, 71, 73, 79, 81, 89–91, 94, 96, 98, 112, 116, 119, 133, 134, 140, 143, 144, 153, 157, 162, 180, 182, 187, 196, 206, 207
 Milliron J.Trevor 22, 32, 41, 44
 Mirkowska A.31
 Möller Kristina 185, 206
 Moon Tae Hyun 82
 Morris Ronald J. 22, 32, 41, 44, 49
 Morris Sandra 54
 Morrison Todd G. 109
 Morry M.M. 139, 141, 226
 Moss Jennifer 59, 131
 Mudrack Peter E. 29, 48, 77, 110, 113, 121, 131–133, 219
 Mujtaba Bahaudin 135
 Müller Beatrix 134
 Mullins Lynn S. 40
 Muncy James A. 77
 Murray L.William 21, 121, 134, 135
- Nachamie Susan 122
 Nathanson Craig 43, 84
 Neale M. 115
 Near David 10, 14, 30, 58, 68, 69, 71, 73, 79, 81, 89–91, 94, 96, 98, 112, 116, 119, 133, 134, 140, 143, 144, 157, 162, 180, 182, 187, 196, 206, 207
 Nebenzahl Israel D. 67
 Nedd Albert N.B. 23
 Neiderhiser Jenae M. 186
 Nelson Carnot 122
 Nelson George 30, 77, 109
 Neslin Scott 115
 Neuberg Steven L. 208
 Newton Tamara L. 185
 Nezelek John B. 138
 Nickel Ted W. 22, 51, 53
 Nightingale John P. 23
 Nigro Giovanna 22, 28, 29
- O'Connor Elinor M. 52, 53, 133
 O'Connor Wendy E. 109, 141
 O'Hair H. Dan 58, 81, 107, 129, 130, 207
 O'Kelly Victoria 120
 Okanes Marvin M. 21, 61, 65, 121, 134, 135
 O'Keefe Barbara J. 23
 Oksenberg Lois 81
 Olson David 190
 Omoto Allen M. 140
 Oyman Mine 135
 Oyserman Daphna 48, 49
- Pandey Janak 60, 63, 145
 Patterson Miles 50
 Paulhus Delroy L. 10, 14, 21–23, 26–31, 39, 43, 61, 84, 141, 142, 181, 187, 199
 Pedersen Nancy 186
 Perrewe Pamela L. 60
 Pervin Lawrence A. 27
 Peter M.I. 23
 Peterson Christopher 79
 Pilch Irena 40, 58, 75
 Pinto Anita J. 75
 Plopa Mieczysław 186, 188, 191, 192, 196
 Poderico C. 22, 26, 123
 Poleszczuk Jan 94
 Potocka-Hoser Anna 14, 130, 148
 Preble John F. 108
 Price J.Douglas 120–122
 Price George R. 93, 177
 Primavera Louis H. 23
 Prociuk Terry J. 29
- Rai S.N. 120
 Raffield T. 134
 Ralston David A. 60
 Ramanaich N.V. 26
 Rastogi Renu 60
 Rawwas Mohammed Y.A. 77, 135

- Ray J.A.B. 38
Ray John J. 30, 38
Rayburn J. Michael 31
Rayburn L. Gayle 31
Reichard Michele 80
Reidhead Susan 50
Reis Harry T. 137, 138, 140, 141, 182, 184
Reiss David 186
Reitan E.J. 23
Rexeisen Richard 135
Richmond Kelly A. 76
Richmond Virginia P. 55, 67, 131
Ricks James 110, 111, 121
Rim Y. 67
Rogers Ronald W. 59
Rogers Stephanie 140
Rook Karen S. 139
Rose Randall L. 115
Rosenblatt Gerald 38
Rosenthal Robert 81
Rosenthal Saul F. 133
Rotter Julian B. 141
Rovenpor Janet L. 40
Ruch Floyd L. 229
Rusbult Caryl E. 54, 139, 203
Rushton J.Philippe 22, 41, 49, 207
Russell Gordon W. 43
Russell K.L. 23
Rutherford Megan 39
Ryan Richard M. 20
- Samsom Deborah 10, 14, 21–23, 26, 28,
30, 39, 43, 128–130, 141, 142, 181,
187, 199
Sankar Y. 105
Sauley Kerry S. 48, 219
Schepers Donald H. 75
Scherling Steven A. 74, 211
Schmidt Alan 22, 51, 53
Schmitt Manfred. 76, 216
Schuler Heinz 108, 110
Seaman F. James 66
Sefcek Jon A. 95, 130
Sek Helena 141
Shaver Philip 140, 141
Shelby Jennifer 63, 145
Shen Dong 77
Shepperd James A. 61, 62
Sherry Simon B. 61, 62
Shultz J.S. 113
Shultz Thomas R. 24
Simms Christopher M. 52, 53, 141
Simms Ericka N. 133, 185
Simonton Dean K. 101, 103
Singer Jerome E. 134
Singh Purnima 63, 145
Singhapakdi Anusorn 77, 108
Sipps, Gary J. 130
Siu Wai-sum 110,112
Sjöberg Lennart 22, 31, 41, 43, 143, 200
Skarżyńska Krystyna 182
Skinner Nicholas F. 21, 38
Slane Steve 80
Slavich Susan 141
Slovik Linda F. 54, 139, 203
Smith Robert 38
Smith Vernon 97–99, 207
Smollan Danny 140, 149
Snyder Mark 50, 140
Socherman Robert E. 61, 62
Solar Diana 120
Son C. 28
Sosnowska Honorata 92
Soyer Renate B. 40
Speicher Hilda 48
Spence Neil S. 186
Spotts Erica L. 186
Stamp Clifton 36
Steininger M. 30
Stepanski Kim M. 48, 77, 219
Stewart R.A.C. 129
Stinson John E. 61–65
Straffin P.D. 92, 177
Street M. 31, 76
Street V.L. 31, 76
Strelau Jan 31, 148
Strokes J. 140, 148
Sullivan R.J. 97, 131
Sutton Jon 26, 122, 124
Swaidan Ziad 135
Swap Walter C. 151
Sypher Beverly D. 23
Sypher Howard E. 23
Szczepaniak Piotr 148
Szmajke Andrzej 32, 88, 187
Szyarto Christopher 14, 38–40, 45, 143
- Śliwińska Magdalena 148
Śmieja Magdalena 31, 145

- Tam Kam-Chuen 110, 112
Tannen Deborah 186, 196
Teal Cayla R. 141
Teven Jason J. 55, 66, 131
Thayer Christine A. 138, 139, 153, 156, 171, 182
Thibaut John 81, 122
Thibodeau Rachelle 30
Thompson Leigh 115, 130
Thompson Shannon 22, 41, 122, 200, 207
Thornby J.I. 49
Thornton B. 32, 49
Topol M. 110, 182
Touhey John C. 43, 121, 132
Tsai Fen-Fang 138
Turnbull Allen A. 110
Turnley William H. 60, 61
Tynan Renée 130
Tyszką Tadeusz 92
- Uebelacker Lisa A. 194
- Valentine Sean 32
Vallbona C. 49
Van Kenhove Patrick 23, 77
Van Lange Paul A.M. 133
Vasquez Geneva 130, 195
Vecchio Robert P. 22, 32
Verette Julie 54, 139, 203
Verhoogen Eric 99, 207
Vermeir Iris 23, 77
Verniers Steven 23, 77
Vert Andrew 103, 104
Vielhaber Mary E. 23
Vitell Scott J. 77, 135
Vleeming R.G. 28, 30
Vrij Aldert 83
Vujaklija A. 130
- Wastell Colin 22, 41, 42, 143, 207, 228
- Watson David 175, 185
Watson P. J. 22, 40, 41, 44, 49
Way James H. 31, 58
Webster Robert L. 132
Weinstock Lauren M. 194
Wesley Andrea L. 50
Whisman Mark A. 194
White Charles S. 67
White Judith B. 130
Whiten Andrew 89, 96
Whitley Bernard E., Jr. 84
Whitney Gregory A. 54, 139, 203
Widiger Thomas A. 39
Wieczorek Andrzej 92
Wiener Neil I. 96
Wiese David 175, 185
Wiggins Jerry S. 27, 38, 61
Williams Kevin M. 26, 31, 39, 43, 84
Willingham Julie K. 138, 139, 153, 156, 171, 182
Wilson David Sloan 10, 14, 30, 58, 68, 69, 71, 73, 79, 81, 89–91, 94, 96–98, 112, 116, 119, 128–130, 133, 134, 140, 143, 144, 153, 157, 162, 180, 182, 187, 196, 206, 207
Wirtz Jochen 77, 78
Witkowski Tomasz 72
Wolfson Sandra L. 207
Wong Simon 77
Worzel William 14, 38–40, 45, 143
Wrightsmā Lawrence S. 14
- Yavas Ismail 40
Yilmaz U. Reha 40
- Zabielska Małgorzata 32, 73, 74
Zaidman Nurit 60
Zarevski Predrag 25, 32
Zawadzki Bogdan 148
Zimbardo Philip G. 25, 79, 229
Zook II, Avery 130

Irena Pilch

THE PERSONALITY OF A MACHIAVELLIAN
AND HIS/HER RELATIONSHIPS WITH PEOPLE

S u m m a r y

Key words:

Social psychology; Personality; Machiavellianism; Manipulative behavior; Interpersonal relations; Close relationships

Other useful words:

Machiavellians, high Machs; non-Machiavellians; low Machs

The aim of the work is to present the psychological research database concerning the syndrome of a Machiavellian personality, as well as to present the author's own research devoted to the social functioning of people presenting a different level of Machiavellianism.

Part I presents profiles of a Machiavellian and non-Machiavellian, outlined on the basis of the researchers' results collected within the last 50 years. The first chapter introduces the origins of the construct and a characteristic of a Machiavellian personality, based on the early experimental studies. Chapter two describes differences concerned with the functioning of an emotional-motivational and cognitive sphere among high and low Machs, as well as the connection of Machiavellianism with the features having the nature of individual differences. Chapter three is devoted to the connections of a Machiavellian personality with psychopathology and asocial behaviour

Machiavellianism is a feature which appears mainly in contacts with other people. Chapter four discusses a relationship between Machiavellianism and features important in the social exchange, as well as presents ways of communication, influencing others, and undergoing influence, typical of Machiavellians and non-Machiavellians. Also, the functions of Machiavellians in groups were described.

One of the most important Machiavellian qualities is a negation of a traditionally-understood morality. The next chapter presents the results of the research devoted to the connections of Machiavellianism with ethical opinions and non-ethical behaviours such as lie and deception.

The studies on Machiavellianism were criticized for the lack of a broader theoretical scope. Chapter six constitutes a suggestion of incorporating these studies into the field of evolutionary biology, economic theory of human behaviour,

and game theory. In chapter seven, on the other hand, viewpoints on the usefulness of a Machiavellian in the role of a leader and consequences of a Machiavellian attitude in his/her work place were discussed. The origins and measurements of Machiavellianism as a relatively stable feature in human beings were presented in the two subsequent chapters.

The second part of the book presents the results of the author's own studies, devoted to the issue of the functioning of Machiavellians and non-Machiavellians in relations with people. The subject-matter of the first research, the results of which were presented in the tenth chapter, constituted the relations between Machiavellianism and the qualities of friendship. The research subjects were composed of a pair of friends of the same sex. The level of Machiavellianism was much more connected with the evaluations of friendship in the group represented by men whereas a direction of these regularities showed invariably that Machiavellianism does not bring about satisfactory friendships in the case of men. The higher the level of Machiavellianism, the lower the sense of closeness with friends, the lower the evaluations of the probability of friendship duration, the higher the sense of the conflict level, the lower the support given and obtained, the higher the control in the relationship. Machiavellianism does not bring about trust, the sense of friend's attractiveness and general satisfaction with friendship either. In the case of female friendships, a negative influence of Machiavellianism represented by female friends on the relationship was observed in a more subtle way — in the lower trust towards the friend and higher sense of being controlled by her.

Chapter eleven presents the second research devoted to the relationship between the level of Machiavellianism of spouses and satisfaction with their marriage, and their communicative behaviours. The research subjects constituted married couples. The role of female Machiavellianism turned out to be more important, which can be connected with traditional gender roles and expectations towards them. High-Mach wives were less satisfied with their marriage, however Machiavellianism represented by their husbands was not connected with marriage satisfaction. Machiavellian wives represented fewer desired and more undesired communicative behaviours, which was reflected both in their self-evaluation and their husbands' assessment. Although husbands — Machiavellians also represented fewer desired and more undesired communicative behaviours, their wives did not notice it.

The twelfth chapter presented the results of the third research constituting the analysis of the connection between the level of Machiavellianism of a given person with his/her attitudes and evaluations considered important in the social exchange, concerned with help, reciprocation, and perception of similarity to other people. Machiavellians showed lower readiness to help others, and lower tendency to repay for the favour done by someone than non-Machiavellians. Machs had a tendency to a lower evaluation of their own similarity to their close friends and family.

The end of the work is an attempt to summarize — incorporate new elements deriving from the studies in question into the image of a Machiavellian, and outline the perspectives for further studies. The connections of Machia-

vellianism with pathology (psychopathy, narcissism and personality disorder), immaturity of ethical opinions given by Machiavellians and their propensity for unethical behaviours (lies and deception), as well as the fact that Machiavellians are not better at professional work, are worse at close relationships with people, constitute some of the arguments allowing for a negative evaluation of the consequences of a Machiavellian attitude. High Machiavellianism is not beneficial either for a Machiavellian individual or other people.

Irena Pilch

DIE PERSÖNLICHKEIT EINES MACHIAVELLISTEN
UND SEINE ZWISCHENMENSCHLICHE RELATIONEN

Z u s a m m e n f a s s u n g

Schlüsselwörter:

Sozialpsychologie — Persönlichkeit — Machiavellismus — Manipulation —
zwischenmenschliche Beziehungen — enge Verbindungen

Andere nützliche Wörter:

Machiavellisten — Nonmachiavellisten

Das Ziel der folgenden Arbeit ist, die Errungenschaften der Psychologie im Bereich des Syndroms der machiavellischen Persönlichkeit und die von der Verfasserin angestellten Erhebungen über soziale Existenz der Personen zu zeigen, die ein unterschiedliches Machiavellismuskennniveau erkennen lassen.

Im ersten Teil findet man die, auf Ergebnissen der fünfjährigen Forschungsarbeit beruhende Personenbeschreibung eines Machiavellisten und Nonmachiavellisten. Das erste Kapitel beinhaltet die Genese des Konstruktes und die Charakteristik der machiavellischen Persönlichkeit, die auf Grund der ersten experimentellen Untersuchungen vorbereitet wurden. Das zweite Kapitel betrifft den Emotions- u. Motivationsbereich bei Personen mit hohem und niedrigem Machiavellismuskennniveau, und die Verbindungen des Machiavellismus zu den, den individuellen Differenzierungen nahe stehenden Eigenschaften. Das dritte Kapitel ist den Wechselbeziehungen zwischen machiavellischer Persönlichkeit, Psychopathologie und asozialem Benehmen gewidmet.

Machiavellismus ist eine solche Eigenschaft, die besonders in zwischenmenschlichen Kontakten zum Ausdruck kommt. Im vierten Kapitel werden besprochen: die Zusammenhänge des Machiavellismus mit den für den sozialen Austausch wichtigen Eigenschaften, die Methoden der Kommunikation, die Methoden der Einflussausübung und der Beeinflussung, die für machiavellische und nicht machiavellische Personen typisch sind.

Als eine wichtige machiavellische Eigenschaft gilt das Bestreiten von der traditionell begriffenen Sittlichkeit. Das nächste Kapitel beinhaltet die Ergebnisse der Forschungen über den Zusammenhang zwischen dem Machiavellismus und ethischen Urteilen und solchem unethischen Benehmen, wie Lüge und Betrug.

An den über den Machiavellismus angestellten Erhebungen wurde Kritik ausgeübt, da deren theoretische Grenzen nicht weit genug sein sollten. Im sechsten

Kapitel wird vorgeschlagen, dass sie ins Interessengebiet der Evolutionsbiologie, ökonomischer Verhaltenstheorie und Spieltheorie einbezogen werden können. Im siebten Kapitel dagegen wird gezeigt, wie ein Machiavellist als ein Führer nützlich sein kann und welche Konsequenzen zieht nach sich eine machiavellische Haltung zur Arbeitsstelle. Der Genese des Machiavellismus als einer relativ festen menschlichen Eigenschaft und deren Messung werden zwei nächste Kapitel gewidmet.

Im zweiten Teil des Buches werden Ergebnisse der von der Verfasserin durchgeführten und den Relationen der Machiavellisten und Nonmachiavellisten mit anderen Menschen gewidmeten Untersuchungen angebracht. Die erste Untersuchung sollte den Zusammenhang zwischen dem Machiavellismus und den Freundschaftsbanden erforschen und deren Ergebnisse werden im zehnten Kapitel beinhaltet. Die Versuchsgruppe bildeten gleichgeschlechtliche Freundespaare. In der Männergruppe war das Machiavellismuskennwert sehr stark mit der Einschätzung von Freundschaftsbanden verbunden und diese Wechselbeziehung wies deutlich darauf hin, dass machiavellische Eigenschaften die von den Männern aufrechterhaltenen, befriedigenden Freundschaftsbande nicht begünstigten. Je höher das Machiavellismuskennwert war, desto schwächer war das Gefühl der Verbundenheit mit den Freunden, desto niedriger war die Wahrscheinlichkeit, dass die Freundschaft dauerhaft wird, desto stärker war das Gefühl des Konfliktes, desto geringer war die gegenseitige Unterstützung und desto häufiger war die Bindung kontrolliert. Der Machiavellismus begünstigt auch nicht: das Vertrauen, das Gefühl der Anziehungskraft des Freundes und allgemeine Zufriedenheit mit der Freundschaft. Bei den Frauen kam die negative Einwirkung des Machiavellismus auf deren gegenseitige Freundschaftsbande viel schwächer zum Ausdruck — in niedrigerem Vertrauen an der Freundin und stärkerem Gefühl, von ihr kontrolliert zu werden.

Das elfte Kapitel präsentiert die zweite Untersuchung der Verfasserin, die den Wechselbeziehungen zwischen dem Machiavellismuskennwert bei den Ehepartnern und der Zufriedenheit mit der Ehe und mit der Kommunikation zwischen den beiden Partnern gewidmet war. An der Untersuchung nahmen Ehepaare teil. Machiavellische Eigenschaften spielten größere Rolle bei den Frauen, was mit traditionellen Geschlechtersrollen und den daraus folgenden Erwartungen verbunden sein kann. Die Ehefrauen mit hohem Machiavellismuskennwert waren mit ihrer Ehe nicht so sehr zufrieden, der Machiavellismus der Männer dagegen übte keinen Einfluss auf ihre Zufriedenheit. Machiavellische Ehefrauen verfügten über weniger wünschenswerte und mehrere unerwünschte Kommunikationsgewohnheiten, was sowohl in Selbsteinschätzung der Ehefrauen, wie auch in Beurteilung deren Männer zum Vorschein kam. Allerdings ließen machiavellische Männer weniger wünschenswerte und mehrere unerwünschte Kommunikationsgewohnheiten erkennen, diese wurden aber von ihren Frauen nicht wahrgenommen.

Im zwölften Kapitel wurden Ergebnisse der dritten Untersuchung dargestellt, die den Zusammenhang zwischen dem Machiavellismuskennwert und den im sozialen Austausch wichtigen, persönlichen Einstellungen und Bewertungen (Hilfeleisten, Erkenntlichkeit und die Wahrnehmung von der Ähnlichkeit mit

anderen Menschen) erforschen sollte. Im Vergleich zu Nonmachiavellisten waren die Machiavellisten nicht so sehr bereit, den Anderen Hilfe zu leisten und sich bei ihnen für die verwiesene Gefälligkeit zu revanchieren. Machiavellische Personen neigten dazu, ihre Ähnlichkeit mit ihren Nächsten: Freunden und Familie geringer zu schätzen wissen.

Zum Abschluss versuchte die Verfasserin, dem Machiavellistenabbild neue, den Forschungen entspringende Elemente zuordnen und die Konzeption von den weiteren Untersuchungen aufzureißen. Die Zusammenhänge des Machiavellismus mit verschiedenen Pathologien (Psychopathie, Narzissmus und Persönlichkeitsstörungen), unreife ethische Ansichten der Machiavellisten und deren Neigung zum unsittlichen Benehmen (Lügen, Betrügen) und die Tatsache, dass Machiavellisten mit ihrer Berufsarbeit nicht besser und mit den Beziehungen zu anderen Menschen schlechter zurecht kommen – das sind nur einige Argumente dafür, dass die Folgen der machiavellischen Einstellung eindeutig negativ beurteilt werden sollten. Hohes Machiavellismuskniveau ist weder für machiavellische Person, noch für andere Menschen vorteilhaft.